

S. Sayısı : 7

Akvam Cemiyeti tarafından ittihaz olunan tedbirlerin tatbiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisad encümenleri mazbataları (1/305)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı 6/3277

7-XI-1935

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Akvam Cemiyeti tarafından ittihaz olunan tedbirlerin tatbiki hakkında Hariciye Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5-XI-935 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

Esbabı mucibe

Teşrinievvel bidayetinde Habeş İmparatorunun Cemiyeti akvam meclisine harekâtı harbiyenin başlamış olduğunu bildirmesi üzerine, İtalya murahhası haric olarak, Meclisin diğer azasından teşekkül eden Ön üçler komitesi mutearrızı tayin etmek üzere 5 teşrinievvelde Fransa, İngiltere, Portekiz, Romanya, Şili ve Danimarka mümessillerinden mürekkebe bir Altılar komitesi teşkil etmiş idi.

Bu komite, 6 teşrinievvelde Cemiyeti akvam misakının 12 nci maddesile vaki teahhüdât hilâfına olarak İtalya Hükûmetinin harbe müracaat eylediği neticesine varmıştır.

Meclis, bu raporu tasvib ederek, 7 teşrinievvel tarihinde, İtalya Hükûmetinin « Misaktaki teahhüdler hilâfına olarak harbe müracaat ettiğine » ittifak ile karar verdi.

10 teşrinievvel tarihinde Cemiyeti akvam heyeti umumiyesi, İtalyanın muhalefeti ve Avusturya ile Macaristanın istinkâfına karşı, ittifak ile 16 ncı maddenin istilzam ettiği tedbirleri kararlaştırmak üzere bir irtibat (Coordination) komitesi teşkil ederek müzakeratını talik eyledi. İrtibat Komitesi, İtalya ve Habeşistandan maada Cemiyet azasından bulunan elli üç Devlet Deleğelerinden teşekkül etmiştir. İrtibat komitesi, 11 teşrinievvelde Fransa, Arjantin, İngiltere, Yugoslavya, Belçika, Türkiye, Rusya, Polonya, İspanya, Cenubi Afrika, Kanada, Yunanistan, Felemenk, Romanya, İsveç ve İsviçre Devletlerinden mürekkebe bir Komite teşkil etti. Bu Komite azasının adedi Portekiz Deleğesinin riyasete intihabı ve Meksikanın da ilâvesile on sekize baliğ oldu. On sekizler komitesi mesaisini ıkmal edip İrtibat Komitesine arzetti; ve İrtibat Komitesi 11 : 19 - teşrinievvelde;

- 1 - Esliha, mühimmat ve harb malzemesi ihracatı;
- 2 - Mali tedbirler;
- 3 - İtalyan emtiası idhalinin menî;
- 4 - İtalyaya vaki bazı ihracat üzerine ambargo vazı;
- 5 - Mütekabil müzaheretin tanzimi.

Hakkında, mütercem suretleri melfuf, 5 karar ittihaz eyledi.

Cemiyeti Akvam azasından olmak itibarile 16 ncı madde mucibince deruhde ettiğimiz teah-

hüdder dahilinde olan bu kararların memleketimizde de tatbiki için Kamutay tarafından Hükûmete salâhiyet verilmesi lüzumuna binaen melfuf kanun lâyihası takdim edilmiştir.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Karar No. 2
Esas No. 1/305

8 - XI - 1935

Yüksek Reisliğe

Akvam Cemiyeti tarafından ittihaz olunan tedbirlerin tatbiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 5 - XI - 1935 de Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası ve esbabı mucibesi 7-XI-1935 perşembe günü Hariciye vekili hazır olduğu halde encümenimizce tetkik edildi.

Hükûmetin esbabı mucibesini muvafık gören encümenimiz kanun lâyihasını tasvib etmiş ve meselenin ehemmiyetini göz önünde tutarak lâ-yihanın müstacelen müzakeresi dileğiyle Umumî

heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe takdimine karar vermiştir.

Hariciye E. R.	M. M.	Kâtib
Trabzon	Sıvas	Kastamonu
<i>Hasan Saka</i>	<i>Necmettin</i>	<i>Ş. İlden</i>
Aza	Aza	Aza
İzmir	Niğde	Antalya
<i>Halil</i>	<i>Kâmil İrdelç</i>	<i>Dr. C. Tunca</i>
Aza	Aza	Aza
Kars	Diyarbakir	Tokad
<i>Muhittin Akyüz</i>	<i>Z. M. Alsan</i>	<i>N. Poroy</i>

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Karar No. 2
Esas No. 1/305

11 - XI - 1935

Yüksek Reisliğe

Akvam Cemiyeti tarafından ittihaz olunan tedbirlerin tatbiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanmış İera Vekilleri Heyetinin 5 - XI - 1935 toplantısında Kamutaya sunulan kanun lâyihası ve Hariciye encümeni mazbatası encümenimize verilmekle Dış Bakanı hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu :

Lâyihaya bağlı Akvam Cemiyeti kararları memleketimizin ekonomî vaziyeti noktasından yapacağı tesir itibarile encümenimiz tarafından tetkik edilmiş ve bu hususta Dış Bakanından uzun izahat alınmıştır. Neticede bu mukarreratta memleketimiz ürünlerini dış pazarlara satmaktan meneden hiç bir kayde tesadüf edilmediğinden lâ-yihanın aynen kabulüne karar verilmiştir.

Umumî Heyetçe müstacelen müzakere edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

İk. E. Reisi N.	M. M.	Kâtib
Giresun		Niğde
<i>İs. Sabuncu</i>		<i>Dr. R. Ferid Talay</i>
Aza	Aza	Aza
Zonguldak	Konya	Gümüşane
<i>H. Karabacak</i>	<i>Hamdi Dikmen</i>	<i>Edib Tör</i>
Aza	Aza	Aza
Samsun	Kayseri	İzmir
<i>Ali Tunali</i>	<i>S. Demirezer</i>	<i>H. Aksoy</i>
Aza	Aza	Aza
Giresun	İzmir	Zonguldak
<i>Muzaffer Kılıç</i>	<i>Benal Numan</i>	<i>Esad</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Akvam cemiyeti tarafından ittihaz olunan tedbirlerin tatbiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Akvam cemiyeti heyeti umumiyesince teşkil olunan irtibat (Coordination) komitesinin misakın 16 ncı maddesi mucibince Akvam cemiyeti azalarına terettüp eden vecibelere aid olarak kabul eylediği iktisadi ve mali tedbirlerin cemiyet azasından bulunan Türkiye Cumhuriyeti tarafından tatbiki hususunda icab eden mukarreratın ittihazına Kamutay tarafından İcra Vekilleri heyetine salâhiyet verilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri heyeti memurdur.

5 - XI - 935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. T. R. Aras	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Rana Tarhan	Muhlis Erkmen

İrtibat komitesi tarafından 11 teşrinievvel 1935 tarihinde kabul edilen birinci teklif

Estiha, mühimmat ve harb malzemesi ihracatı

Paktın 16 ncı maddesi mucibince kendilerine terettüb eden mükellefiyetlerin ierasını Akvam Cemiyeti azası Hükûmetlere kolaylaştırmak üzere aşağıdaki tedbirlerin şimdiden kabulü icab etmektedir:

1 — Halen Habeşistana cephaneye veya mevaddı harbiye, silâh ihraç ve transitini men veya tehdid tedbirleri tatbik etmekte olan Akvam Cemiyeti azası Hükûmetler bu tedbirleri kaldıracaklardır.

2 — Akvam Cemiyeti azası Hükûmetler, İtalya veya onun elindeki memleketlere mütevceh ilişik listede mukayyed, silâh, cephaneye ve harb mevaddının ihraç ve tekrar ihraç veya transitini derhal menedeceklerdir.

3 — Akvam Cemiyeti azası Hükûmetler, İtalyadan gayri bir memlekete ihraç edilen, ilişik listede isimleri yazılı, silâh, cephaneye ve harb mevaddının doğrudan doğruya veya bilvasıta İtalya veya İtalya hâkimiyeti altındaki memleketlere tekrar ihraç edilmemesi için muktazi tedbirleri alacaklardır.

4 — 2 ve 3 ncü paragraflarda derpiş edilen tedbirler, iera halinde bulunan mukavecelere de tatbik olunurlar.

Her Hükûmet, yukarıki hükümlere tevfikân almış olacağı tedbirleri, Akvam Cemiyeti Kâtibi unumiliği delâletile, en yakın bir zamanda Komiteye bildireceklerdir.

Estiha, mühimmat ve harb malzemesi addedilen maddeler

Kategori 1 — 1 - Tüfekler ve karabineler ile namluları.

2 - Her çapta miteralyozlar, makinalı tüfek ve makinalı tabanca ile namluları.

3 - Her çapta top, obüs ve havan topları ile kundakları, namluları ve firenleri.

4 - Yukarıki 1 ve 2 numaralarda tadad edilen silâhlara mahsus cephaneye, yukarıki 3 numarada yazılı silâhlara mahsus dolu ve boş mermiler ve bu toplar için hazırlanmış sevk barutu.

5 - Dolu veya boş kumbara, bombalar, torpidolar ve torpiller ile bunları atmağa veya patlatmağa mahsus âletler.

6 - Muharebe arabaları, zırhlı arabalar ve trenler, her türlü zırhlar.

Kategori 2 — Uçak gemilerile denizaltı gemileri dahil olduğu halde her sınıf harb gemileri.

Kategori 3 — 1 - Havadan ağır veya havadan hafif, montajı yapılmış veya yapılmamış hava tekneleri ile onların pervaneleri, füzölâjları, atış türelleri, tekneleri, ampenajları ve iniş takımları.

2 - Hava teknelerine mahsus motörler.

Kategori 4 — 630 gram ağırlıktan fazla ağırlığı olan otomatik revolverler ve tabancalar ile işbu maddelere mahsus cephaneye.

Kategori 5 — 1 - Kimya veya yangın harbine yarayan, alev saçan ve her türlü püskürücü âletler.

2 - Hardal gazı, Lewiside, Methylerisine di chlorée, Ethylarsine di chlorée ve kimya yahud yangın harbine yarayan diğer bütün müstahzarat.

3 - Harb barutu ve mevaddı infilâkıye.

İrtibat komitesi tarafından 14 teşrini evvel 1935 tarihinde kabul edilen ikinci teklif

Malî teklifler

Paktın 16 nci maddesi mucibince kendilerine terettüb eden mükellefiyetlerin icrasını Akvam Cemiyeti azası Hükûmetlere kolaylaştırmak üzere şimdiden aşağıdaki hükümlerin kabulü icab eder:

Akvam Cemiyeti azası Hükûmetler aşağıdaki muameleleri imkânsız bırakmak üzere icab eden bütün tedbirleri derhal alacaklardır:

1 — İtalya Hükûmetine doğrudan doğruya veya bilvasıta ikrazat ve İtalya Hükûmeti tarafından doğrudan doğruya veya bilvasıta, İtalyada veya ahar bir mahalde çıkarılan istikrazlara iştirak,

2 — Doğrudan doğruya veya dolayısıyla İtalya Hükûmeti nam ve hesabına her türlü banka ve saire kredisi ile keza İtalya Hükûmetine gerek doğrudan doğruya gerek bilvasıta ikrazı tazammun eden her türlü mukavelelerin avans, açık kredi veya sair herhangi bir suretle icrası,

3 — İtalya arazisindeki umumî camialarla teşekkül) hakikî veya hükmi eşhas hesabına doğrudan doğruya veya bilvasıta yapılacak her türlü ikrazat ve keza İtalyada veya ahar bir yerde bu gibi istikrazlara iştirak,

4 — İtalya arazisinde müesses umumî camialar (teşekkül) veya hakikî veya hükmi eşhas nam ve hesabına doğrudan doğruya veya bilvasıta her türlü banka ve saire kredilerile keza bunlar hesabına gerek doğrudan doğruya gerek bilvasıta ikrazı tazammun eden her türlü mukavelâtın avans, açık kredi veya sair herhangi bir suretle icrası,

5 — İtalya arazisinde müesses umumî camia (teşekkül) ler ile hakikî veya hükmi şahıslar nam ve hesabına yapılan hisse senedatı ihracı veya sermaye talepleri ve keza İtalyada veya sair yerlerde yapılan bu gibi hisse senedatı ihracile sermaye taleplerine iştirak,

6 — Birinciden beşinci fıkraya kadar derpiş edilen muamelât, ister doğrudan doğruya, ister herhangi bir tabiiyetteki mutavassıtlar tarafından yapılmak istensin, bu muameleleri imkânsız bırakmak için Hükûmetler icab eden her türlü tedbirleri alacaklardır.

Hükûmetler, tavsiye edilen tedbirlerden yeni kanun ısdarına mahal bırakmadan tatbik edilebilecekleri derhal tatbika, ve teklif edilen tedbirlerin 31 teşrinievvel 1935 tarihinden itibaren tatbikını filem temin etmek için icab eden tedabiri ittihaza davet olunurlar.

İcab eden kanunları bu müddet zarfında temin edemeyecek mevkiden bulunan Hükûmetlerin bunları hangi tarihte temin edebilecekleri hakkında, Komiteyi, Kâtibiumumilik vasıtasile haberdar etmeleri rica olunur.

Yukarıdaki ahkâm mucibince ittihaz ettiği kararları Akvam Cemiyeti Kâtibiumumiliği vasıtasile Komiteye en kısa bir müddet zarfında bildirmeğe her Hükûmet meduvdur.

İrtibat komitesi tarafından 19 - X - 1935 tarihinde kabul edilen üçüncü teklif

İtalyan emtiası ithalinin menî

Paktın 16 nci maddesi mucibince kendilerine terettüb eden mükellefiyetlerin icrasını Akvam Cemiyeti azası Hükûmetlere kolaylaştırmak üzere aşağıdaki tedbirlerin kabulü icab etmektedir:

1 — Akvam Cemiyeti azası Hükûmetler İtalyadan veya İtalya hâkimiyeti altında bulunan memleketlerden gelecek olan altın ve gümüş nakid ve külçelerinden maada bilûmum emtiansın ithalini, bunların mahalli sevki neresi olursa olsun, menedeceklerdir.

2 — İtalyada veya İtalya hâkimiyeti altındaki arazide istihsal edilip ahar bir memlekette tadilâta uğramış olan ziraat mevaddı ile ticarî emtia ve keza kısmen İtalya veya İtalya hâkimiyetine tâbi memleketlerde ve kısmen de başka bir memlekette imal edilmiş olan emtia işbu memnuiyet hükmüne tâbi addedilecektir. Şu kadar var ki, işbu emtiadan İtalya veya İtalya hâkimiyeti altında bulunan memleketlerden katî surette çıkışta son ihracat memleketini terkedinceye kadar uğramış oldukları tadliât dolayısıyla eski kıymetlerine nazaran yüzde yirmi beş veya daha ziyade bir nisbette kıymetlenmiş olanları bu memnuiyete dahil değildir.

3 — Cari mukavele mevzuu olan emtia memnuiyetten istisna edilmeyecektir.

4 — Memnuiyetin tatbikına başlandığı sırada yola çıkmış bulunan emtia memnuiyetten istisna edilecektir.

İşbu hükmün tatbiki hususunda ve kendileri için idarî bir subulet olmak üzere Hükûmetler İtalyadan nakliyat için lâzımgelen normal müddeti nazarı itibare alarak emtianın memnuiyete tâbi olmaya başlayacağı muvafık tarihi tesbit edebilirler.

5 — İtalyadan veya İtalya hâkimiyetindeki araziden gelen yolcuların zatî eşyaları dahi keza memnuiyetten müstesna tutulabilir.

Tavsiye edilen tedbirler hususunda müşterek ve mümkün mertebe aynı zamanda yapılacak bir hareket temini matlub ve mültezem olduğundan bir Hükûmetin bu tedbirleri hangi tarihte tatbika hazır olabileceğini en kısa bir müddet zarfında ve nihayet 28 teşrinievvel tarihinde kâtibiumumilik vasıtasile Komiteye bildirmesi rica olunur.

Alman cevablara nazaran bu tedbirlerin mevkii tatbika girmesi tarihini tesbit etmek üzere İrtibat komitesi 31 teşrinievvel tarihinde toplanacaktır.

İrtibat komitesi tarafından 10 - IX - 1935 tarihinde kabul edilen dördüncü teklif

İhracat ambargosu

Paktın 16 nci maddesi müebine kendilerine terettüb eden mükellefiyetlerin ierasını Akvam Cemiyeti azası Hükûmetlere kolaylaştırmak üzere aşağıdaki tedbirlerin kabulü icab eder:

1 — Akvam Cemiyeti azası Hükûmetler İrtibat Komitesinin 1 numaralı teklifinin tatbikını âti-deki mevaddın İtalyaya veya İtalya hâkimiyeti altındaki yerlere ihraç veya tekrar ihraç hususuna teşmil edecekler ve binnetice işbu ihraç veya tekrar ihraç menedilecektir:

a) At, katır, merkebe, deve ve nakliyatta kullanılan sair hayvanlar,

b) Kauçuk,

c) Bokasit, alominyom, alumin (humzu alominyom) ham demirle her türlü demir, krom, manganz, nikel, titan, vanalyom ve bunların ham madenleri ve demirle karışık halitaları (keza ferro molibyen, ferro - silisyom, ferro - siliko - manganez, ferro - siliko - manganez - alominyom) kalay ve ham kalaylar.

Yukarıdaki (C) listesi zikredilen madenlerin bütün ham şekillerini, tasfiye edilmiş madenlerin curuf ve halitalarını da ihtiva eder.

2 — Akvam Cemiyeti azası Hükûmetler yukarıda birinci fıkrada zikredilen mevaddın İtalyaya veya İtalya hâkimiyeti altındaki yerlerden gayri mahallere sevkedildikleri takdirde tekrar doğrudan doğruya veya dolayısıyla İtalyaya veya İtalya hâkimiyeti altındaki yerlere ihraç edilmemeleri için icab eden tedbirleri alacaklardır.

3 — Yukarıdaki 1 nei ve 2 nei fıkralarda derpiş edilen tedbirler meri kontratolara da tatbik edilecektir.

4 — Memnuiyetin tatbikına başlanacağı sırada yola çıkmış olan emtia bu memnuiyetten istisna edilecektir. İşbu hükmün tatbıkı hususunda ve kendileri için idarî bir suhulet olmak üzere Hükümetler İtalyaya ve İtalya hâkimiyeti altında olan yerlere nakliyat için lâzımgelen normal müddeti nazarı itibare alarak emtianın memnuiyete tâbi olmaya başlayacağı muvafık tarihi tesbit edebilirler.

*
* *

Tavsiye edilen tedbirler hususunda müşterek ve mümkün mertebe aynı zamanda yapılacak bir hareket temini matlub ve mültezem olduğundan her Hükümetin bu tedbirleri hangi tarihte tatbıkı hazırlabileceğini en kısa bir müddet zarfında ve nihayet 28 teşrinievvel 1935 tarihinde kâtibiumumilik vasıtasile Komiteye bildirmesi rica olunur. Alınacak cevablara göre bu tedbirlerin hangi tarihte mevki meriyete gireceğini tesbit için İrtibat Komitesi 31 teşrinievvel tarihinde toplanacaktır.

*
* *

İcabi halinde yukarıki tekliflerin sair bazı ticarî mevadda da teşmili hakkında İrtibat Komitesinin dikkat nazarı celbedilmiştir. İrtibat Komitesi bu babda faideli göreceği tedbirleri Hükümetlere arz etmekle 18 ler Komitesini tanzif eder.

Beşinci teklif

Mütekabil müzaheretin tanzimi

İrtibat komitesi, paktın 16 nci maddesi mucibince ittihaz edilecek iktisadî ve malî tedbirlerin tatbıkında Akvam cemiyeti azasının birbirine mütekabilen müzaheret etmeği karar altına aldıklarına dair olan mezkûr maddenin üçüncü fıkrası mucibince kendilerine teveceüh eden mükellefiyetler hakkında bilûmum Hükümetlerin dikkat nazarlarını hasseten celbeder.

I

Bu mükellefiyetleri mevki file koymak için Akvam cemiyeti azası Hükümetler :

A - 16 nci maddenin ıcrası zmnında ittihaz edilen tedbirlerden hiç birinin müeyyideleri tatbik eden herhangi bir memleketi, müşarık memleketlerin İtalya ile akdetmiş oldukları ticarî itilâfların en ziyade mazharı müsaade millet kaydına dair olan maddeleri itibarile müemmen menfaatlardan mahrum etmemesi için derhal icab eden tedbirleri ittihaz edeceklerdir.

B - Herbiri kendi memleketinin ihtiyacı hududu dairesinde, menşei İtalya olan ithalât yerine müşarık Devletlerden gelen mümasil mahsulleri ikame etmek üzere münasib tedbirleri alacaklardır.

C - Emtia satışlarını tezyid etmek ve bu suretle, müeyyidelerin tatbıkı neticesi olarak, İtalyadaki mahreçlerin ziyarı telâfi etmek üzere herhangi bir zarara duçar olmuş müşarık bir Devletle, iktisadî müeyyideler tatbik mevkiine konulur konulmaz, müzakerata girişmeyi kabul ederler.

D - Derpiş edilen ticarî mevad için, zarara duçar olmadıkları takdirde, B. C. fıkraları mucibince ve bu mevad için rüchaniyet verilmesi halinde, en ziyade mazharı müsaade millet kaydının tatbıkını talep etmekten tevakkı edeceklerdir.

II

Bu maksadla Hükümetler - icab ettiği takdirde 18 ler Komitesinin muavenetile - mevcud mükellefiyetleri hududu dairesinde ve İrtibat komitesi Hukuk talî komitesinin merbut mütaleasını nazarı itibare alarak aşağıdaki tedbirleri kabul etmek imkânını bilhassa tetkik edeceklerdir:

1 — Müeyyidelerin tatbiki neticesi olarak İtalyada mahrec kaybetmiş memleketler lehine bu memleketlerden ihracatı münasib tedbirlerle tezyid etmek,

2 — Bu tezyüdü teshil etmek maksadile mütekabil müzaheret mükellefiyetlerini ve Akvam Cemiyeti arazi olup da müeyyidelere iştirak etmeyen bazı Devletler ticaretinin bu müeyyidelerin tatbikından istihsal edebileceği menfaatleri nazarı itibare alarak bu memleketler ihracatını münasib tedbirlerle ve munsifane bir nisbette tenzil etmek,

3 — İtalya piyasasında mal satışı ile alâkadar olup müeyyidelerin tatbiki neticesi olarak zarara duçar olacak müesseselerle bu malları normal bir tarzda ithal eden müessesat arasında ticarî alış verişleri ellerindeki her türlü vesaitle teshil ve teşvik etmek,

4 - Müeyyidelerin tatbikından mütevellid olarak İtalyada kaybedilen mahreeleri telâfi etmek üzere mal satışı için arsulusal bir sistemin tanzimine sureti umumiyede iştirak etmek.

*
* *

Bundan maada bu Devletler ticarî tedabirin kâfi derecede arsulusal bir yardım temin etmesi halinde bu tedbirlere inzımmam ettirilecek malî ve sair tedbirler imkânını aynı şerait dahilinde tetkik edeceklerdir.

III

İcraî halinde, işbu teklifin ikinci kısmının başında derpiş edilen müzahereti alâkadar Hükümetlere temin etmesini İrtibat komitesi 18 ler komitesinden rica eder.

Mütekabil müzaheret

İrtibat komitesi tarafından 14 birinci teşrin 1935 tarihinde kabul edilen beyanname (Déclaration).

Paktın 16 nci maddesi mucibince kendilerine terettüb eden mükellefiyetlerin icrasını Akvam Cemiyeti azaları Hükümetlerine teshil etmek üzere 16 nci maddeye tevfikân alacak tedabiri istihdaf eden her hangi bir teklifin mezkûr maddenin aşağıdaki ahkâmına istinaden tesbit edildiği kabul edilir:

« Bundan maada Cemiyet azaları bu madde mucibince alacak iktisadî ve malî tedbirlerin tatbikından tahaddüs edebilecek ziyan ve zararları asgarî bir hadde indirmek için birbirlerine yardım etmek hususunda mutabıktırlar. Bu azalar paktı ihlâl eden Devlet tarafından içlerinden birine karşı tevehîh edilebilecek her hangi bir mahsus tedbire mukavemet etmek üzere keza birbirlerine yardım ederler ».

Paktın 16 ncı maddesinden doğan mükellefiyetlerin icrası

İrtibat Komitesi tarafından 16 teşrinievvel 1935 tarihinde ittihaz edilen karar (Résolution)

İrtibat Komitesi,

Teklif etmiş olduğu ve bilâhare teklif edebileceği tedbirlerin seri ve müessir bir surette tatbikının temini matlûb bulunduğunu ;

Her memleketin bunun tatbikını hukuku ammesi kaidelerine ve bilhassa muahedelerin icrası hususunda Hükûmetinin salâhiyetine tevfikân temin edebileceğini nazarı itibare alarak :

Derhatır ettirir ki, Akvam Cemiyeti azaları Paktın 16 ncı maddesinden doğan taahhüdlerle bağlı olduklarından işbu taahhüdlere hareketlerini, matlûb bütün süratle, tevfik edebilmek vaziyetine geçmek için icab eden tedbirleri ittihaz etmekle vazifedardırlar.

